
INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Umultowska 87, 61-614 Poznań

styczeń 2003

Centralna Komisja do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych przyznała naszemu Wydziałowi prawo do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk matematycznych w zakresie informatyki. Dzięki temu nasz Wydział posiada już w tej chwili pełne prawa do nadawania stopni naukowych w zakresie nauk matematycznych, tzn. stopni doktora i doktora habilitowanego w zakresie matematyki i informatyki.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 19.12.2002 odbyło się spotkanie świąteczno-noworoczne studentów naszego Wydziału, a następnego dnia, 20.12.2002 spotkanie opłatkowe dla pracowników.

★ ★ ★ ★ ★

Cytat

[...] on [tzn. Józef Chałasiński — R.M.] mnie nauczył, stale to zresztą powtarzał, że w pracy dydaktycznej profesora najważniejszą rzeczą są zajęcia z najmłodszymi studentami, tymi na pierwszym roku, których należy wdrożyć do rygorów pracy naukowej. To musi robić — mawiał — uprawny pedagog, sam profesor; zajęcia na latach wyższych można już powierzać asystentom. Może się to wydawać dziwne, ale to jest głęboka prawda — doszedłem do tego po przemyśleniu sprawy i przejąłem tę metodę od niego — z tym, że należy ją rozszerzyć i na starsze roczniki, gdy idzie o nauczanie studentów nie samej wiedzy o faktach, lecz o sposobie ich przemyślenia i obróbki.

Adam Schaff, *Moje spotkania z nauką polską*, Warszawa 1997, s. 65

★ ★ ★ ★ ★

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 10.01.2003 prof. dr hab. Julian Musielak złożył rezygnację z funkcji redaktora wydawanego przez nasz Wydział czasopisma *Functiones et Approximatio*. Dziekan prof. dr hab. Zbigniew Palka podziękował prof. Musielakowi za wieloletnią pracę na stanowisku redaktora. Jednocześnie funkcję redaktora powierzono prof. drowi hab. Jerzemu Kaczorowskiemu.

★ ★ ★ ★ ★

Na tym samym posiedzeniu, w obecności wszystkich recenzentów, odbyła się dyskusja nad wnioskiem o tytuł naukowy dla prof. dr hab. Krystyny Katulskiej. Rada poparła ten wniosek.

* * * * *

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 10.01.2003 wszczęto przewod doktorski mgrowi Karolowi Właźlakowi, słuchaczowi Studium Doktoranckiego przy naszym Wydziale. Zatwierdzono temat rozprawy doktorskiej, który brzmi: „Geometria przestrzeni unormowanych generowanych przez operatory subliniowe”. Na promotora powołano prof. dra hab. Henryka Hudzika. Wyznaczono też następujący zakres egzaminów doktorskich: dyscyplina podstawowa — analiza matematyczna, dyscyplina dodatkowa — filozofia matematyki, język obcy — angielski.

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału wszczęła przewod doktorski mgrowi Hubertowi Przybycieniowi, słuchaczowi Studium Doktoranckiego przy naszym Wydziale. Zatwierdzono temat rozprawy doktorskiej, który brzmi: „Pewne własności semigrup zbiorów wypukłych domkniętych i ograniczonych”. Na promotora powołano prof. dra hab. Ryszarda Urbańskiego. Wyznaczono też następujący zakres egzaminów doktorskich: dyscyplina podstawowa — analiza matematyczna, dyscyplina dodatkowa — filozofia matematyki, język obcy — angielski.

* * * * *

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 10.01.2003 zaopiniowała pozytywnie wniosek dra Bogdana Szydło z Zakładu Arytmetycznej Geometrii Algebraicznej o zatrudnienie na stanowisku starszego wykładowcy kontraktowego na okres 1 roku.

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału podjęła uchwałę o zmianie nazwy Podyplomowego Studium Matematyki, specjalność Matematyka i Informatyka na Podyplomowe Studium Matematyki i Informatyki.

* * * * *

Rada Wydziału podjęła także uchwałę w sprawie przydziału pieniędzy wydziałowych dla poszczególnych zakładów.

* * * * *

Rada Wydziału przyjęła też stanowisko w sprawie zwiększenia obciążeń dydaktycznych doktorantów w roku akademickim 2002/2003.

* * * * *

★ ★ ★ ★ ★

Z historii ...

W tym roku mija setna rocznica urodzin Bartela Leenderta van der Waerdena (ur. 2.02.1903 w Amsterdamie). W latach 1919–1924 studiował w Amsterdamie, Getyndze i Hamburgu. W roku 1926 doktoryzował się w Amsterdamie, a w roku 1927 habilitował się w Getyndze. W roku 1927 został asystentem i docentem prywatnym (Privatdozent) na Uniwersytecie w Getyndze, w roku 1928 profesorem nadzwyczajnym w Groningen, od 1931 aż do końca wojny był profesorem nadzwyczajnym na Uniwersytecie w Lipsku. W roku 1947 przebywał jako visiting professor na John Hopkins University w Baltimore. W latach 1948–1951 pracował na Uniwersytecie w Amsterdamie, a od 1951 na Uniwersytecie w Zurychu, gdzie w roku 1972 został mianowany profesorem honorowym.

Zajmował się algebrą i geometrią algebraiczną, teorią liczb i topologią, ale także rachunkiem prawdopodobieństwa i statystyką, jak również — zwłaszcza w późniejszych latach życia — historią matematyki i nauk przyrodniczych. Jego podstawowe prace poświęcone są ugruntowaniu geometrii algebraicznej. Uwolnił on tę dziedzinę od nieściśłych intuicji geometrycznych i pokazał, jak można ją zbudować za pomocą precyzyjnych metod algebraicznych.

R.M.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Andrzej Sołtysiak przebywać będzie w dniach 20–28.01.2003 w Yokohamie (Japonia), gdzie będzie brał udział w konferencji z teorii operatorów oraz prowadzić będzie badania naukowe.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Andrzej Ruciński przebywać będzie w dniach 1.01–31.05.2003 na Uniwersytecie w Atlancie (USA), gdzie prowadzić będzie wykłady i badania naukowe.

★ ★ ★ ★ ★

**30 TOMÓW *FUNCTIONES ET APPROXIMATIO. COMMENTARII
MATHEMATICI***

Druga połowa lat 60-tych ubiegłego stulecia była okresem szybkiego rozwoju matematyki w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. O ile jeszcze w roku akademickim 1965/66 studia matematyczne ukończyło 38 magistrów, to w latach następnych 1966/67, 1967/68 i 1968/69 liczba magistrów wynosiła odpowiednio 110, 162 i 248 (w tym stacjonarnych 64, 94 i 123). W wolniejszym tempie rosła liczba pracowników. Na przykład o ile pod koniec lat 50-tych było 2 profesorów, 1 docent oraz 8 adiunktów i asystentów, to pod koniec lat 60-tych mieliśmy 2 profesorów, 5 docentów i 31 adiunktów i asystentów. Rosła także liczba publikacji naukowych. O ile w pięcioleciu 1949/50 – 1953/54 było ich 21, to w 1954/55 – 1958/59 było 71, a w 1959/60 – 1963/64 było ich już 95. Początek działalności Instytutu Matematyki UAM w roku 1970 zbiegł się z falą doktoratów pisanych przez pracowników Instytutu. Publikowanie w czasopismach zagranicznych było utrudnione, a czasopisma krajowe nie były w stanie obsłużyć szybko rosnącej w całej Polsce liczby młodych pracowników naukowych.

W roku 1972 powstał pomysł powołania do życia czasopisma naukowego w Instytucie Matematyki UAM. Pomysł ten spotkał się z życzliwym przyjęciem przez Rektora UAM profesora Benona Miśkiewicza. W czasie, kiedy zakup książek i czasopism zagranicznych był reglamentowany centralnym przyznawaniem dewiz na ten cel, istotnym sposobem powiększania księgozbioru o takie pozycje była wymiana prowadzona przez Bibliotekę Główną. Nasze czasopismo publikujące wyłącznie prace oryginalne w językach kongresowych i od początku recenzowane w międzynarodowych wydawnictwach *Mathematical Reviews*, *Zentralblatt für Mathematik* i *Referativnyj Žurnal* nadawało się idealnie do takiej międzynarodowej wymiany — tym bardziej, że znaczna większość pozycji drukowanych przez UAM była w języku polskim.

Jako inicjator powołania *Functiones et Approximatio* oraz zastępca dyrektora Instytutu Matematyki do spraw naukowych zostałem redaktorem czasopisma. Współredaktorem został profesor Andrzej Alexiewicz, dyrektor Instytutu, a pozostałymi dwoma członkami Komitetu Redakcyjnego profesorowie Włodzimierz Staś i Roman Taberski. Tom I złożono do druku w maju 1973 roku, a wydrukowano w roku 1974. Pierwsze trzy tomy składały się z powielonych maszynopisów prac, od tomu czwartego były drukowane. Początkowo zawierały niemal wyłącznie artykuły pracowników Instytutu, bądź ludzi związanych z Instytutem, na przykład doktorantów. Pierwsza praca zagraniczna ukazała się w tomie V. W roku 1975 do Komitetu Redakcyjnego dołączona została jako sekretarz dr Mirosława Mikosz (od tomu III), a w roku 1977 profesor Lech Drewnowski (od tomu VII). W latach 80-tych zaczęła się systematycznie powiększać liczba prac spoza środowiska poznańskiego, w tym prac autorów zagranicznych. Przelomem okazał się tom XVII z roku 1987 wydany w związku z jubileuszem 70-lecia urodzin profesora Andrzeja Alexiewicza. Zawierał on szereg prac zamówionych, w szczególności 7 prac zagranicznych, a także liczne prace matematyków polskich spoza Poznania. Ta tendencja utrzymywała się dalej, także w tomach nie poświęconych żadnym rocznicom.

Na przełomie lat 80-tych i 90-tych zmieniła się rola, jaką *Functiones et Approximatio* pełniła na Uniwersytecie w kwestii wymiany. W związku z wprowadzeniem wymienialności złotówki zniknął sztywny podział na złotówki, waluty krajów zdominowanych przez ZSRR oraz waluty wymienialne i w konsekwencji straciła znaczenie wymiana czasopism z zagranicą. Z drugiej strony w związku z nowymi zasadami finansowania nauki, a zwłaszcza z wprowadzeniem punktacji dyskryminującej czasopisma uczelniane, zmniejszyła się także rola naszego czasopisma w publikowaniu prac młodych matematyków i doktorantów. Czasopismo stanęło przed koniecznością przeprofilowania. Można je było uznać za miejsce do drukowania drobnych lokalnych rezultatów, albo też podwyższyć poziom wymagań i dołączyć do czasopism liczących się w środowisku matematycznym. Wybrano tę drugą drogę. Jednym ze sposobów było kontynuowanie drukowania tomów jubileuszowych, do których zamawiano prace u znanych, dobrych autorów, w dużej mierze zagranicznych. W ten sposób powstały tomy jubileuszowe z okazji 70-lecia urodzin profesora Romana Taberskiego (tom XXV z roku 1997) oraz moich (tom XXVI z roku 1998), a także z okazji 75-lecia urodzin profesora Włodzimierza Stasia *tom XXVIII z roku 2000), składające się w ponad połowie z prac znanych autorów zagranicznych, a także autorów polskich spoza środowiska poznańskiego. Tomy XXIX z roku 2001 i drukowany obecnie tom XXX z roku 2002, choć o mniejszej objętości, składają się także z prac o dobrej jakości, w znacznej większości zagranicznych.

W międzyczasie były też zmiany w składzie Komitetu Redakcyjnego. Odeszli zmarli profesorowie Andrzej Alexiewicz i Roman Taberski, zrezygnowała dr Mirosława Mikosz. W roku 1996 od tomu XXVI do Komitetu Redakcyjnego doszli profesorowie Jerzy Kaczorowski, Jerzy Kąkol i Stanisław Szufła, a także dr hab. Leszek Skrzypczak, który od tomu XXVII został sekretarzem redakcji. Dalsze poważne poszerzenie Komitetu Redakcyjnego nastąpiło w roku 2001, od tomu XXIX. Prócz dotychczasowych członków Komitetu Redakcyjnego z UAM powołano szeroki zespół, w skład którego weszli profesorowi Jose Bonnet (Walencja, Hiszpania), Jörg Brüderl (Stuttgart, Niemcy), Jean-Marc Hernández (Madryt, Hiszpania), Henryk Iwaniec (New Brunswick, USA), Anna Kamont (Sopot), Michał Kisielewicz (Zielona Góra), Ralph Koperman (New York, USA), Mieczysław Mastłyto (Poznań), Rolf Nessel (Aachen, Niemcy), Alberto Perelli (Genua, Włochy), Stefan Rolewicz (Warszawa), Hans Triebel (Jena, Niemcy) i Przemysław Wojtaszczyk (Warszawa). Liczy się na to, że nowi członkowie zespołu redakcyjnego będą źródłem prezentowanych przez siebie dobrych prac swoich i swoich uczniów. Wykorzystanie tego zespołu do promocji czasopisma wymagać będzie dużego wysiłku organizacyjnego, który nie leży w moich możliwościach. Dlatego z końcem 2002 rezygnuję z funkcji naczelnego redaktora, pozostając w składzie Komitetu Redakcyjnego i zarazem proponując, by od początku roku 2003 funkcję tę przejął profesor Jerzy Kaczorowski. Przy tej okazji chciałbym podziękować w imieniu redakcji czasopisma *Functiones et Approximatio* obydwu kolejnym dziekanom Wydziału Matematyki i Informatyki UAM, profesorom Michałowi Karońskiemu i Zbigniewowi Palce za stałą życzliwość dla czasopisma znajdującą wyraz przede wszystkim w pomocy finansowej ze strony Wydziału.

W moim przekonaniu zwrot jakościowy w *Functiones et Approximatio* już nastąpił: drukuje się wyłącznie prace dobre. Stoi przed nami problem trojakiemu rodzaju promocji czasopisma. Po pierwsze, chodzi o promocję w Komitecie Badań Naukowych, ewentualnie w przyszłości w odpowiadających mu innych ciałach. W ostatnim czasie, w uznaniu

faktu, że czasopismo nasze aktualnie wyraźnie wyrasta ponad poziom większości innych uczelnianych czasopism matematycznych w Polsce, KBN podniósł punktację z 1 do 3 punktów. Promocja w KBN stanowi konieczny warunek promocji na naszym Wydziale. Dopóki czasopismo jest słabo punktowane, trudno spodziewać się dobrych prac z Wydziału, nawet ze strony członków Komitetu Redakcyjnego. Aktualny stan rzeczy, w którym publikuje się niemal wyłącznie prace zagraniczne a brak dobrych prac lokalnych, stawia pod znakiem zapytania celowość drukowania czasopisma przez Wydział. Wreszcie trzeci rodzaj promocji dotyczy sprzedaży czasopisma w ośrodkach zagranicznych, co jest niezbędne, jeśli pragnęlibyśmy w przyszłości wejść na tzw. listę filadelfijską. Obawiam się, że Wydawnictwo Naukowe UAM nie jest do tego przygotowane i wobec tego wymagałoby to podjęcia współpracy z odpowiednim wydawcą zagranicznym. Nie sądzę, byśmy byli w stanie samodzielnie wejść skutecznie na rynki zagraniczne zmonopolizowane przez wielkie wydawnictwa.

Uważam, że powyższe wyzwania warto podjąć. Mamy duży kapitał polegający na 30 latach działalności w różnych warunkach, odnotowywanej przez czołowe światowe czasopisma publikujące recenzje. Przeszliśmy z fazy publikowania głównie rezultatów lokalnych do fazy czasopisma drukującego dobrej jakości oryginalne prace matematyków z całego świata. Mamy szeroki i reprezentatywny zespół redakcyjny. Przed nami jest otwarta droga w świat.

Prof. dr hab. Julian Musielak

Opracowanie Informatora: Roman Murawski (rmur@amu.edu.pl)

<http://www.wmid.amu.edu.pl>